

IN HERFSTLICHT

... Hoe orgelt en hoe kwedelt,
harpt en zingezangt en vedelt
mij dat henenstervend... neen,
henenlevend — loofgeween.

GUIDO GEZELLE

HERFST IS DE AVONDSCHERMER VAN HET jaar. Hij leidt de natuur van den zomer naar de rust, de winterrust, zooals de schemer den dag leidt naar den nacht. Rood is eerst nog die schemer van grootende zón, die kaatst haar laatste bundels licht boven de kim en dan vergraauwt hij langzaam tot pinkelen de avondlichtjes. Zoo is herfst eerst nog zomer; rijke zomer. De vogels zingen — de boomen groenen — de bloemen bloeien. Alle zomerschatten worden gelijk getoond.

Gele rozen en roode gladiolen en donkere dahlia's en lichte asters en bronzen peren en gouden appelen en blauwe druiven doen menschen genieten van de laatste zomerweelde.

In de stilte van het herfstleven, in den schijn van de herfstzon bloeien de laatste bloemen uit.

Frisch zijn de tinten: uren lang drenkten de ijle nevels van koelen dauw de bloemen en langzaam trokken ze in den morgen op.

Want de zon overwon en straalt nu haar blijheid over de landen. Ze geeft niet meer het helle licht van den midzomer, het heete, felle licht, dat verflent.

Het is getemperd, het wordt verzacht; het streelt. Het bewaart de kleuren.

Leeg zijn al de landen.

Nijvere bouwers hebben de halmen doen maaien; nu wachten de aren met goudene broodkorrels in de volle schuren.

Een enkele papaver verklapt nog het geheim van de graanze, een eenzaam blauw bloempje met verwelkend kroontje fluistert nog na, wat het de haverpluimen hoorde ritselen, toen het land zijn zomerpracht genoot. Nu gaan ze sterven, de laatste randbloempjes bij de stoppels, die hopeloos staan, zonder sier.

De boomen droomen hun laatste zomerdroomen van volle kronen, van groenen pronk; nu en dan raakt al los een blaadje en dwarrelt naar den grond, de eerste blaadjes der velen.

Nog dansen kapellen bloemenwalsjes, en dalen en rijzen en rijzen en dalen fijnlivige muggen boven de struiken.

Tegen den muur van een eenvoudig landhuisje rankt de wilde wingerd zijn diep-rood en hij zegent het met wonder herfstschon.

Karren rammelen den boschweg af om dood hout te halen. En de menschen gaan kijken of de boomen al dragen hun sprookjestooi.

Eerst worden de toppen der kastanjes roestig en krijgen de bladeren van de seringen bruine randen. In de tuinen worden de dorre bladeren weggeharkt en de verlepte bloemstengels afgesneden. Daardoor blijft het langer zomer dáár. Maar in de bosschen blijft de herfst, als hij er eenmaal is. Nat is het dennegroen 's morgens en de zware druppel tikken weg van de takjes. Zilverige draden spint de herfstspin overal en ze beeft van najaarsvreugd in haar net, als een licht doorzond zuchtje er straks langs strijkt.

Op den grond kraken de takjes en knerpen de naalden onder den voet. Paddestoelen in grijs en bruin en hel-rood met geelwitte vlekken kleuren tusschen de stammen.

Bladeren verkleuren: allerlei tint van bruin, donker-groen, wijnrood, zwavelgeel is in het herfstlicht de avondweelde van het jaar.

Een sprookjespracht: goud valt zoo maar naar beneden en dekt den grond, en zonnestrallen spelen over de tintenwereld heen. Maar we denken bij al deze schoonheid aan afscheid nemen. Daarom is de herfst het getijde van den weemoed. Mauve heeft hem zoo gezien en heeft dien weemoed geschilderd in zijn lanen en op zijn hei.

In het herfstlicht sterven de bloemen en teren de knoppen weg, omdat er geen bloeikracht meer is.

De boomen verliezen hun schoonheid. En op een morgen grauwen de nevels zóó dik, dat ook het licht niet vermag er door te zeven.

Dikke druppel lekken van de takken,

Kille regens pletsen neer en de wind komt aanrazen van het westen en blaast de blaren weg en maakt de takkenmazen grooter en giert er door, dat de vogels, die bij ons blijven, naar veilige plekjes aan menschenhuizen vluchten, om er te schuilen.

Na wat nachtvorsten waaien de laatste bladeren af en de boomen staan arm.

En zomer is stilletjes weggeslopen tusschen uitbloeiende herfstbloemen.

De dagen worden donker en de avonden lang. Het licht is bleeker en we denken aan de grauwe maanden, die komen, als de morgenschemer zich wil rekken tot hij raakt het avondduister.

En bij het herfstlicht van de kamerlamp luisteren we naar den wind en den regen. We denken aan den zomer, die ging; aan de mooie dagen, toen we kuerden op de boschpaden. We denken aan den winter, die komt met zijn witte wonderen van sneeuw en ijs en zijn eigen warmte van gezellig interieur.

En de boomen rillen daarbuiten, bladerloos. Als machteloze menschen strekken ze uit de armen, als vragen ze terug, wat ze verloren. In eenzamen rouw wachten ze de korte dagen uit en de lange nachten.

En toch slaapt in de takken de nieuwe bloei, die komt op den blijden dag.

In het herfstlicht gelooven we aan het lentelicht, het licht van den morgenschemer van het jaar.

Het komt — en de vogels reizen straks terug en rusten weer uit op bloeiende takken.

Dat is de toekomst, die blij maakt in den herfst. Want elk mensch geniet zijn leven met den blik naar zijn toekomst. Het levensperspectief, dat meer belooft, dan het heden geven kan, geeft aan dit heden zijn kleur.

In den herfst zien we de lenteknoppen.

Bloemen sterven, opdat bloemen leven zouden in nieuwe schoonheid.

Na herfst en winter — lente en zomer.

Na den dood — het leven.

Voor ons ook?

A. L. V. H.

HERFST

Nu rijpt de herfst de rijkgebronsde peren.
De sappige app'len glanzen rood en goud,
En prachtig prijkt, gelijk een tooverwoud,
Het bosch, dat groen in purper doet verkeeren.

Nu vul die vaas met gele Octoberrozen,
Leg blauwe druiven op die blanke schaal.
Tusschen de trossen laat de perzik blozen
Als avondrood, en loof als bloedkoraal
Van wilden wingerd blij mijn blik verpoopen,
Die symphonieën zocht in kleurentaal.

H. L. S.